

PLAN FÖR ARBETET MED BARNNS RÄTTIGHETER

EMMABODA KOMMUNKONCERN

Emmaboda
kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Dokumentinformation.....	1
Utgångspunkter för arbetet med barns rättigheter i Emmaboda kommun.....	1
FN:S KONVENTION OM BARNs RÄTTIGHETER.....	1
Artikel 2.....	1
Artikel 3.....	1
Artikel 6.....	2
Artikel 12.....	2
STRATEGI FÖR ATT STÄRKA BARNETS RÄTTIGHETER I SVERIGE.....	2
ARBETETS STRUKTUR.....	4
LEDNING OCH STYRNING FÖR BARNs RÄTTIGHETER.....	4
KUNSKAP OCH STATISTIK OM BARNs LIVSVILLKOR.....	5
KUNSKAPS- OCH KOMPETENSHÖJANDE INSATSER OM BARNs rättigheter.....	5
Utbildningsplan.....	5
UTVECKLA VERKSAMHETSNAÄRA METODER OCH ARBETSSÄTT.....	6
SAMVERKAN.....	6
KOMMUNIKATION OCH SPRIDNING.....	6
UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING.....	7
Årshjul och Ansvar.....	8
Redovisning.....	8
Uppföljning och utvärdering AV PLAN FÖR ARBETE MED BARNs RÄTTIGHETER.....	8
Ansvar och organisation.....	9
KOMMUNSTYRELSEN.....	9
ANSVAR OCH ORGANISATION.....	9
Direktion, styrelser och NÄMNDER.....	9
FÖRBUND, BOLAG OCH FÖRVALTNINGAR.....	9

DOKUMENTINFORMATION

Dokumenttyp Plan	Dokumentnamn Plan för arbetet med barns rättigheter	Fastställt/Upplättad KF 2020-10-26	Senast ändrad samt Dnr KF 2020-10-26 Dnr 2020:144
Dokumentansvarig Kommunledningskontoret		Tidigare ändringar -	Giltighetstid -
Dokumentinformation Planen är koncernövergripande och innehåller olika processer att arbeta med			

UTGÅNGSPUNKTER FÖR ARBETET MED BARNS RÄTTIGHETER I EMMABODA KOMMUN

FN:S KONVENTION OM BARNS RÄTTIGHETER

FN:s konvention om barns rättigheter (benämns fortsättningsvis barnkonventionen), antogs 1989 av FN:s generalförsamling.

Sverige ratificerade (förpliktigade sig att följa) konventionen 1990, vilket innebär att Sverige juridiskt har förbundit sig att följa konventionen och förverkliga rättigheterna för varje enskilt barn.

Varje människa under 18 år är barn, enligt barnkonventionen.

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar, varav 41 artiklar slår fast vilka rättigheter varje barn ska ha och resterande artiklar handlar om hur staterna skall arbeta med konventionen.

Rättigheterna ska ses som ett system där artiklarna är beroende av varandra. Konventionen är hel och odelbar och går inte att tolkas utifrån enskilda artiklar, de måste tolkas i relation till varandra.

Fyra av artiklarna är särskilt viktiga och ska ligga till grund för hur konventionens samtliga artiklar ska tolkas. Dessa grundprinciper är:

ARTIKEL 2

1. Konventionsstaterna ska respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess förälders eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt.

2. Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barnet skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning på grund av föräldrars, vårdnadshavares eller familjemedlemmars ställning, verksamhet, uttryckta åsikter eller tro.

ARTIKEL 3

1. Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

2. Konventionsstaterna åtar sig att tillförsäkra barnet sådant skydd och sådan omvårdnad som behövs för dess välfärd, med hänsyn tagen till de rättigheter och skyldigheter som tillkommer dess föräldrar, vårdnadshavare eller andra personer som har juridiskt ansvar för barnet, och ska för detta ändamål vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder.

3. Konventionsstaterna ska säkerställa att institutioner, tjänster och inrättningar som ansvarar för omvårdnad eller skydd av barn uppfyller av behöriga myndigheter fastställda normer, särskilt vad gäller säkerhet, hälsa, personalens antal och lämplighet samt behörig tillsyn.

ARTIKEL 6

1. Konventionsstaterna erkänner varje barns inneboende rätt till livet.
2. Konventionsstaterna ska till det yttersta av sin förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling.

ARTIKEL 12

1. Konventionsstaterna ska tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.
2. För detta ändamål ska barnet, i alla domstolsförfaranden och administrativa förfaranden som rör barnet, särskilt beredas möjlighet att höras, antingen direkt eller genom en företrädare eller ett lämpligt organ och på ett sätt som är förenligt med nationella procedurregler.

STRATEGI FÖR ATT STÄRKA BARNETS RÄTTIGHETER I SVERIGE

Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige (Socialdepartementet artikelnr S2010.026) som godkändes av riksdagen 2010, syftar till att vara en utgångspunkt för offentliga aktörer på statlig och kommunal nivå som i sina verksamheter ska säkerställa barnets rättigheter.

Strategin består av nio principer som uttrycker grundläggande förutsättningar för att stärka barnets rättigheter i Sverige:

- All lagstiftning som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen
- Barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang
- Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem
- Barn ska få kunskap om sina rättigheter och vad de innebär i praktiken
- Föräldrar ska få kunskap om barnets rättigheter och erbjudas stöd i sitt föräldraskap
- Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter
- Aktörer inom olika verksamheter som rör barn ska stärka barnets rättigheter genom samverkan
- Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn
- Beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv

ARBETETS PROCESS

- Förbund, bolag och nämnder ska arbeta med uppföljning som leder till att barns rättigheter tillgodoses
- Verksamheterna ska omsätta förbunds- bolags- och nämndsmålen för barnets rättigheter i konkreta arbeten som kontinuerligt ingår i verksamhetsplaneringen
- Budgetprocessen ska ha ett tydligt barnrättsperspektiv och nämnder ska redovisa i förbunds- bolags- och nämndsbudgeten hur barnrättsperspektivet beaktats i processen
- Beslutsunderlag, som indirekt eller direkt berör barn, ska inbegripa en analys ur ett barnrättsperspektiv
- Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha tillgång till utbildning om konventionen och tillämpningen i respektive verksamhet
- Arbetet med barns rättigheter ska följas upp förbunds- bolags- och nämndsvis som en del i kvalitetsarbetet. Kan även vara som en punkt i internkontrollplanen.
- Emmaboda kommunkoncern ska präglas av mänskliga rättigheter.

ARBETETS STRUKTUR

Ett systematiskt och strukturerat arbete är förutsättningen för att få barns rättigheter att genomsyra våra förbund, bolag och nämnder samt dess verksamheter. Det för att ge varje enskilt barn möjlighet och stöd att kunna utöva sina rättigheter.

Följande områden behöver utgöra en grund i arbetet.

LEDNING OCH STYRNING FÖR BARNS RÄTTIGHETER

För att arbetet med att genomföra barnkonventionen ska bli hållbart ska arbetet integreras i kommunkoncernens ordinarie och tillfälliga arbeten (projekt etc.).

- Barns rättigheter behöver synliggöras i kommunfullmäktiges prioriterade områden samt i respektive förbunds- bolags- och nämnds områden så att det omsätts i konkreta arbeten och aktiviteter i bolag, förbund och förvaltningar, samt dess verksamheter.
- Framtagna processer och områden är en förutsättning för att följa upp och analysera arbetet med barnkonventionen i ordinarie styr- och ledningssystem för förvaltningar, bolag och förbund samt dess verksamheter.
- Barnrättsperspektivet måste integreras i den politiska beslutsprocessen, i ärenden som direkt eller indirekt berör barn.
- Analyser ska göras för att belysa om eller vilka konsekvenser ett visst beslut får för barn med utgångspunkt i de mänskliga rättigheter barn har enligt barnkonventionen.

Konventionen slår också fast att varje land som förbundit sig att följa barnkonventionen ska genomföra rättigheterna ”till det yttersta av sina tillgängliga resurser”. För att säkerställa detta måste barnrättsperspektivet även synliggöras och beaktas i kommunens budget.

Insatser inom området:

Metoder och arbetssätt för att synliggöra och säkerställa barnrättsperspektivet i beslutsfattande och i budgetarbetet ska utvecklas i Emmaboda kommunkoncern.

KUNSKAP OCH STATISTIK OM BARNES LIVSVILLKOR

FN:s Barnrättskommitté lyfter fram att insamling av statistik och kunskap om barns livsvillkor är centralt för genomförandet av barns rättigheter.

Aktuell kunskap och statistik ska användas för att utvärdera framsteg, identifiera problem och ge underlag för politiska prioriteringar och beslut.

Emmaboda kommunkoncern ska följa den nationella utvecklingen av indikatorer som är kopplade till rättigheterna i konventionen. Exempel indikatorer som Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Barnombudsmannen (BO) m.fl. arbetar fram.

Insatser inom området:

Indikatorer och statistik ska ligga till grund för kunskapssammanställning som blir ett sätt att följa upp och utvärdera arbetet med barns rättigheter på samhällsnivå och kan utgöra underlag för politiska inriktningar, prioriteringar och beslut.

KUNSKAPS- OCH KOMPETENSHÖJANDE INSATSER OM BARNES RÄTTIGHETER

Politiker, chefer och medarbetare ska ha kunskap om barns rättigheter, hur rättigheterna kommer till uttryck i svensk lagstiftning och hur de kan omsättas i praktiken.

Styrning och ledning görs centralt av kommunstyrelsens kommunledningskontor som även har ansvar för samordningen.

I den nationella strategin lyfts att arbetsgivare på statlig och kommunal nivå ansvarar för att berörda yrkesgrupper erbjuds systematisk och fortlöpande kompetensutveckling i mänskliga rättigheter, inklusive barns rättigheter, till alla personer som arbetar med och för barn. Dessa yrkesgrupper har också ett ansvar att utveckla och behålla kunskapen och omsätta den i praktiken.

I Emmaboda kommunkoncern behövs dels generella utbildningsinsatser kring barnkonventionen, dess innehåll och tillämpning, dels verksamhetsspecifika utbildningsinsatser som relaterar barnkonventionen till den egna verksamheten.

Insatser inom området:

Kontinuerliga kunskaps- och kompetenshöjande insatser kring barns rättigheter ska genomföras på olika nivåer i organisationen för beslutsfattare, chefer, olika yrkesgrupper och centrala stödfunktioner såsom personalavdelningen, kommunikatörer och ekonomiansvariga.

Kommunledningskontoret har det samordnande ansvaret för insatserna.

UTBILDNINGSPLAN

1. Kommunstyrelsen ansvarar för att utbildning till förtroendevalda ges utifrån deras uppdrag och ansvar, *minst* en gång vid varje mandatperiod.
2. Koncerngruppen ansvarar för att utbildningsmaterial tas fram för chefer och medarbetare i kommunkoncernen.

UTVECKLA VERKSAMHETSNÄRA METODER OCH ARBETSSÄTT

Emmaboda kommunkoncern ska genomlysna sina verksamhetsområden utifrån konventionsartiklarna. Grundprinciperna och de generella implementeringsartiklarna ska alla förhålla sig till och tillämpas så att de genomsyrar hela organisationen eller verksamheten. Utöver grundprinciperna behöver Emmaboda kommunkoncern identifiera vilka övriga artiklar som är relevanta för den egna verksamheten och fördjupa kunskapen kring dessa.

Därefter behöver metoder och arbetssätt, där sådana saknas, tas fram så att identifierade rättigheter blir säkerställda. Metoder och arbetssätt kan handla om att se till att barn och vuxna får information och kunskap om barnets rättigheter och hur de kan utövas, skapa former och strukturer för alla barns delaktighet och inflytande i frågor som berör dem.

Vidare handlar det om att säkerställa att inget barn diskrimineras och att prövningar av barnets bästa genomförs.

Insatser inom området:

Varje förbund, bolag och nämnd ansvarar för att genomlysna sina verksamhetsområden utifrån artiklarna i barnkonventionen, identifiera relevanta rättighetsområden, fördjupa kunskapen kring områdena och ta fram metoder och arbetssätt, där det saknas, så att identifierade rättigheter blir säkerställda.

SAMVERKAN

För att arbetet ska bli effektivt, och samtidigt utgå från ett helhetsperspektiv för barns behov, krävs samverkan inom och mellan förvaltningarna samt en samordning av kommunövergripande processer.

Ett helhetsperspektiv förutsätter också samverkan för barns rättigheter med externa aktörer på nationell, regional och lokal nivå, såsom andra myndigheter, frivilligorganisationer och forskning.

Samverkan kan handla om att genomföra förvaltningsövergripande kunskaps- och kompetenshöjande insatser, arbeta kring gemensamma metoder och arbetssätt samt följa upp arbetet.

Insatser inom området:

Samtliga förvaltningar, bolag och förbund ansvarar för att det finns samordning kring planering och stöd i att integrera barnrättsperspektivet.

Kommunledningskontoret ansvarar för den kommunövergripande samordningen som syftar till att driva arbetet utifrån planen.

KOMMUNIKATION OCH SPRIDNING

Det behövs strategiska och medvetna kommunikationsinsatser såväl externt som internt, som ska bidra till kunskap, information och medvetandegörande om barns rättigheter och dess tillämpning.

För att skapa ett gemensamt lärande, få synergieffekter, erfarenheter och kunskaper om barnkonventionen och dess tillämpning i förbund, bolag och förvaltningar är det viktigt att kommunicera och sprida arbetet som görs.

Insatser inom området:

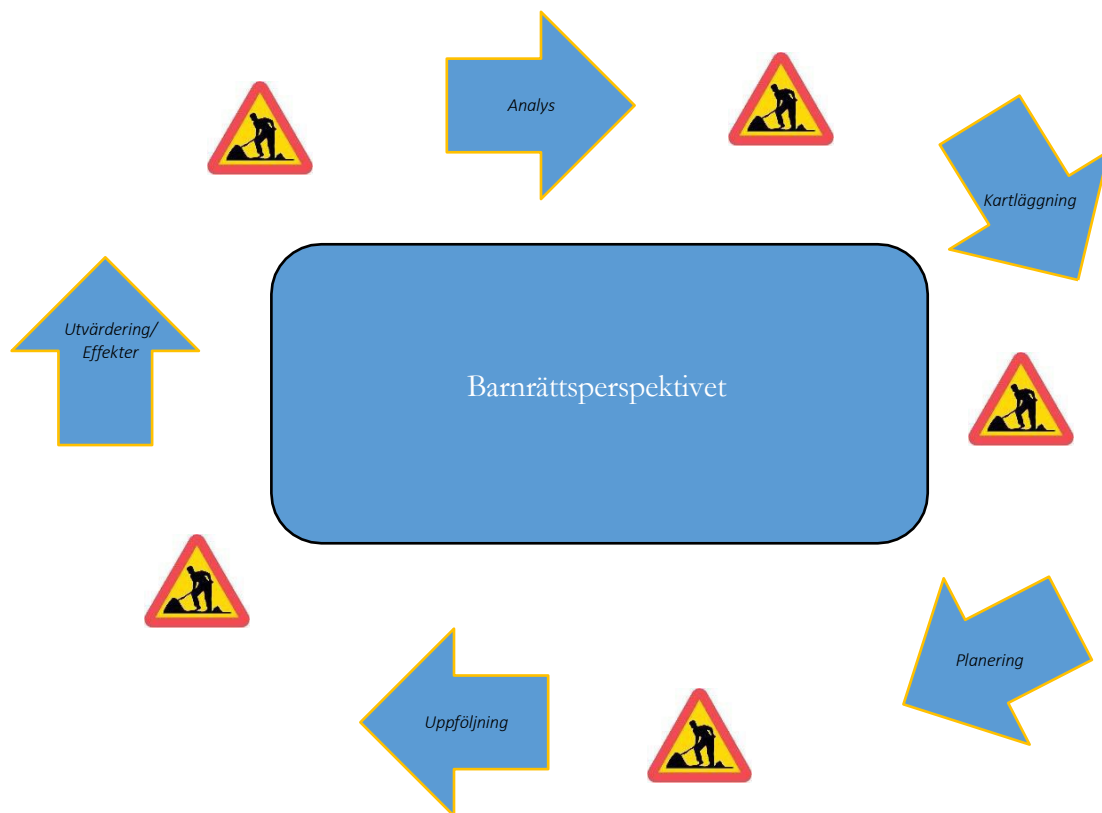
Kommunledningskontoret ansvarar för den strategiska kommunikationen och att det finns en övergripande kommunikationsplan för arbetet med barns rättigheter som riktar sig både externt och internt.

Kunskapshöjande material ska kommuniceras och spridas till såväl politiker som medarbetare.

Varje förvaltning och bolag ansvarar för kommunikationen av det egna arbetet kring barns rättigheter och att det enskilda barnet får information om sina rättigheter kopplat till förvaltningens olika verksamhetsområden.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Redovisningsprocessen

ÅRSJUL OCH ANSVAR

Redovisning till förbund, bolag och nämnder i februari – ansvarig för redovisning till nämnd är förvaltningschef, redovisning till bolag är VD och redovisning till Direktion är räddningschef

Inlämning av redovisning till Kommunstyrelsen i mars - ansvarig för redovisning till Kommunstyrelsen är kommunledningskontoret

Redovisning till Kommunfullmäktige i april – ansvarig för redovisning till kommunfullmäktige är kommunledningskontoret.

Frågeställningar - Alla frågor ska ställas både på verksamhets- och kommunövergripande nivå,

- Hur arbetar ni med barnrättsperspektivet?
- Hur långt har ni kommit i implementeringsprocessen?
- Vilka effekter ser ni på barnrättsperspektivsarbetet?
- Vad beror effekterna på?

REDOVISNING

- Redogör för hur ni har arbetat med barnrättsperspektivet det gångna året.
- Redogör för vilka effekter arbetet har fått.
- Redogör er analys över vad effekterna beror på.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING AV PLAN FÖR ARBETE MED BARNS RÄTTIGHETER

Arbetet kring barnets rättigheter ska kontinuerligt följas upp och utvärderas. Arbetets processer ligger till grund för att följa upp åtgärder och insatser som genomförts för att säkerställa barnets rättigheter.

Insatser inom området:

Uppföljningen av planen sammanställs i en rapport och återrapporteras till kommunstyrelsen årligen. Kommunledningskontoret ansvarar för sammanställningen av rapporten samt revidering av planen vid behov.

ANSVAR OCH ORGANISATION

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Kommunfullmäktige har det övergripande ansvaret att fatta beslut om *Plan för arbetet med barns rättigheter i Emmaboda kommunkoncern* samt att kommunfullmäktiges mål och/eller områden ligger i linje med planen.

Väsentliga ändringar i planen ska godkännas av kommunfullmäktige.

Om inga revideringar anses nödvändiga ska planen aktualitetsförklaras av kommunfullmäktige.

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunstyrelsen har ansvaret för att leda förbundets, bolagens och nämndernas arbete enligt *Plan för arbetet med barns rättigheter i Emmaboda kommun*. I ansvaret ligger att samordna och följa upp nämndernas och styrelsernas mål och åtaganden utifrån planen. Kommunstyrelsen följer årligen upp arbetet med planen.

ANSVAR OCH ORGANISATION

DIREKTION, STYRELSER OCH NÄMNDER

Direktion, styrelser och nämnder ansvarar för arbetet med barns rättigheter i den egna verksamheten och att planens betydelse för denna klargörs.

Vidare ansvarar direktion, styrelser och nämnder för att verksamhetsspecifika mål och/eller områden samt åtaganden och beslut beaktar barns rättigheter. Detta ska följas upp i årsredovisningen.

FÖRBUND, BOLAG OCH FÖRVALTNINGAR

Kommunledningskontoret ansvarar för övergripande -, uppföljnings- och samordningsinsatser och har i uppdrag att ge stöd, rådgivning och information till förbund, kommunala bolag och förvaltningar vad gäller arbetet med barnrättsperspektivet.

Kommunledningskontoret ansvarar för att initiera och samordna planens olika insatsområden och stödja förvaltningarna i de verksamhetsspecifika processerna. Genom omvärldsbevakning och samverkan med aktörer på lokal, regional och nationell nivå kan metoder och arbetsmodeller utvecklas och kunskap och erfarenhet utbytas.